No. 1343 — DE TIJD. — 1851.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 5,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 20 SEPTEMBER.

Advertentiën van Zes regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 September.

De heer Boreel van Hogelanden, bij de eerste stemming, door eene betrekkelijk groote meerderheid, op de lijst der kandidaten voor het presidentschap der Tweede Kamer gebragt, en door Z. M. als zoodanig aangewezen, heeft in de zitting van gisteren zijne betrekking aanvaard met eene redevoering, die wij hier onder mededeelen. De heer Boreel heeft regt gehad om in zijne redevoering te verklaren, dat hij in het nieuwe blijk van vertrouwen ziet een bewijs, dat zijne handelingen als voorzitter gedurende de afgeloopen zitting, de goedkeuring der Kamer hebben weggedragen. Inderdaad toen hij het vorig jaar tot president was benoemd, werd door sommigen de meening geuit, dat zijne keus, bij verrassing geschied, het ministerie en der meerderheid vijandig was. De discussien, die deze keus voorafgingen, schenen die meening eenigzins te staven. Intusschen heeft de uitkomst het tegendeel bewezen. De heer Boreel heeft de beraadslagingen onpartijdig geleid, en zich zoo weinig vijandig getoond aan het ministerie en de meerderheid, dat hij zich heeft vereenigd met genoegzaam alle voorname wets-ontwerpen. Als de heer Boreel in zijne redevoering van gisteren de Kamer aanspoort om op den weg van gematigden vooruitgang voort te gaan, dan schetst hij tevens den regel van zijn gedrag, dat hem de eer heeft bezorgd van ten tweede male door den Koning zoowel als door de Kamer tot Voorzitter te worden gekozen.

Wij zien overigens met genoegen, dat in het ministerie in de Kamer, de keuze van den president, [illegible] huishoudelijk bestuur behandelt. Zoo behoort het ook. Stippen wij nog ten slotte aan, dat de gedragingen van den heer Boreel gedurende de vorige zitting er veel toe hebben bijgedragen om aan de Kamer en het ministerie die rigting te geven; een lof, dien wij den heer Boreel niet mogen onthouden.

Onder de berigten van de handelingen der Kamers, zal men ook vinden het ontwerp, in de Eerste Kamer ter tafel gebragt, ten antwoord op de troonrede. Het is genoegzaam een weerklank op de troonrede, ééne enkele paragraaf uitgezonderd, waarin met eenigen nadruk wordt gewezen op de voorschriften der grondwet, die onder anderen de voordragt van eene wet tot regeling van de vrijheid van onderwijs gebiedend vorderen.

Heden heeft de Eerste Kamer het adres onveranderd met algemeene stemmen aangenomen.

Over de kwestie van het Armwezen is dezerzijds veel, op verre na echter nog niet alles gezegd. Wij zullen nog vaak daarop terug te komen hebben. Heden wenschen wij daarop de aandacht te vestigen: wat er van de aan het Heidendom onbekende deugd der christelijke liefdadigheid is geworden, sinds de Staat de banden verbroken heeft, die hem aan de Kerk verbonden, en niet langer door godsdienstige beginselen wil gedragen zijn.

Van algemeene bekendheid is het dat de heidensche Staat aan de beoefening der weldadigheid ten eenemale vreemd was. Het mangelde hem niet aan paleizen, aan wandelplaatsen, aan schouwburgen, aan openbare badplaatsen; maar instellingen ten bate van hulpbehoevenden, van zieken, van weezen, van ouden van dagen kende hij niet. Die instellingen hoorden niet te huis op den bodem van den heidenschen Staat; evenmin als het gevoel van medelijden in het gemoed van den heiden. Verlangt men daarvan eene getuigenis? Men lette dan op het woord van den Stoïcijn Seneca, volgens hetwelk alle goede lieden voor de aandoening van barmhartigheid op hunne hoede moeten zijn, wijl zij een gebrek is van eene beklagtige ziel; *»omnes boni misericordiam vitabunt, est enim vitium pusilli animi.»* In den heidenschen Staat deed zich ook de behoefte aan instellingen van weldadigheid niet, of naauwelijks gevoelen. De hulpbehoevenden waren slaven, en in het onderhoud der slaven werd van elders voorzien. Dat was hun bij wet op wet gewaarborgd.

Van het oogenblik echter dat het Christendom de boeijen der slavernij verbroken had, veranderde deze staat van zaken. Van dat oogenblik toch werd de slaafsche afhankelijkheid opgeheven, waarin de eene mensch ten opzigte van den anderen verkeerde; van dat oogenblik werd aan allen het regt toegekend vrijelijk over zich-zelven te beschikken; — maar van dat oogenblik hield ook de zorg der eenen ten aanzien van het levensonderhoud van de groote meerderheid des volks op, die van nu af verpligt was op eigene middelen van bestaan bedacht te zijn.

Dat hiermede eene mild vloeijende bron van armoede ontsloten werd, behoeft naauwelijks betoog. Hoe dikwerf immers kunnen niet de uitwendige omstandigheden, ondanks den besten wil ter wereld, een onverkomelijk beletsel stellen aan het vinden van het levensonderhoud; of, zoo uitwendige omstandigheden zich daartegen niet verzetten, hoe menigmaal gebeurt het niet, dat, of wegens onwil des eenen, of wegens onvermogen van een anderen, aan het noodzakelijkste ter onderhouding des levens gebrek moet worden geleden? En aldus zijn kommer en armoede niet een toevallig en exceptionneel kwaad voor enkelen; maar een voor velen onvermijdelijke toestand, zoo uit hoofde van uitwendige maatschappelijke of persoonlijke omstandigheden, van den wil onafhankelijk, als uit hoofde van den meer ten kwade dan ten goede, van den meer tot luiheid en alle daaraan verwante gebreken, dan tot inspanning en noesten arbeid geneigden wil. Dát behooren allen wel in het oog te houden, die van Armwezen en Armverzorging den mond vol hebben en zich in 't onzinnig streven afsloven ter opheffing van alle Armoede.

Één heilmiddel slechts kan zoo al niet tot opheffing, dan toch tot leniging van der armen nood aangewend worden: het Christendom.

Terwijl het Christendom de ijzeren afhankelijkheid verbrak waarin de slaaf, ten tijde van het heidendom, van den vrijen mensch verkeerde, stelde het daarvoor eene andere afhankelijkheid in de plaats, die namelijk van eerbiedige aanhankelijkheid des minderen aan den meerderen en van christelijk liefdebetoon des meerderen aan den minderen. Dat liefdebetoon sprak zich uit in de beoefening dier deugden, welke te regt de christelijke deugden genoemd worden, daar zij in het Christendom alleen gegrond zijn en buiten het Christendom niet gevonden worden: in barmhartigheid, in liefdadigheid — zich openbarende niet slechts in de giften des overvloeds, maar vooral in die toewijding van den gauschen mensch aan het welzijn en geluk zijner, in welk opzigt dan ook, minder beweldadigde natuurgenooten, van welken geest van toewijding de kloosterorden ten allen tijde de schitterendste en meest invloedrijke scheppingen en toonbeelden zijn geweest.

Sinds den tijd, dat die stichtingen der christelijke liefde, door het Staatsgeweld, in verbond getreden met het niet minder brutaal geweld van valsche leerstellingen, onder den voet zijn gehaald geworden; sinds den tijd, dat door haar niet langer in de zedelijke en stoffelijke behoeften der armen mogt voorzien worden; sinds den tijd, dat er in de meeste Staten van Europa, armenverzorgers, onder welken maar ook, in hunne plaats traden, die wel Ezaus handen, maar niet Ezaus stem en ingewanden hadden; sinds den tijd dat ook deze laatsten door den steeds oppermagtiger geworden en van alle christelijke overleveringen al meer en meer vervreemde Staat verdrongen zijn geworden of dreigen te worden — sinds dien tijd zijn en het getal der armen en de nood der armen op schrikbarende wijze toegenomen. Daarbij is nog gekomen, dat de afschuwelijke wijsheid der eeuw hun het vooruitzigt op eene gelukkige eeuwigheid sloot, ten loon van een geduldig en met onderwerping aan Gods wil gedragen lijden. Zoo hebben zich wangunst en begeerlijkheid al meer en meer van hun hart moeten meester maken. En zoo is het gebeurd, dat zij van onderworpen Christenen en nuttige leden der maatschappij, in onze dagen, ontaard zijn in vijanden der maatschappij, die tegenover haar in dreigende houding post hebben gevat.

Zou de onchristelijke Staat van tegenwoordig aan het van die zijde dreigend gevaar paal en perk kunnen stellen? Wel dwaas en verblind die het dorst veronderstellen! wel dwaas en verblind niet alleen, maar zelfs wel vijandig aan het behoud der maatschappij die het kon denken! Alleen het Christendom, en daaronder verstaan wij de Katholijke Kerk, buiten welke tegenwoordig, als algemeen erkend wordt, geen spoor van Christendom, als openbare magt, is overgebleven — alleen de Katholijke Kerk is daartoe in staat, gelijk zij alleen in staat was om de wereld voor groote schokken en algeheele vernieling te behoeden ten tijde van den overgang der maatschappij uit den nacht des Heidendoms tot het licht der Christenheid.

Zonder meer, zonder aan het voorgaande eenige praktische konklusie te willen verbinden, onderwerpen wij deze algemeene beschouwingen over een onderwerp, welks definitieve regeling nog lang, maar wij meenen, te vergeefs zal moeten verwacht worden, aan de overweging van onze lezers. Mogen zij slechts iets bijdragen om hen te bevestigen in de overtuiging, dat op het terrein der liefdadigheid de Kerk thans minder dan ooit de minste krenking van hare regten kan gedoogen.

Het twistgeschrift, naar aanleiding van het optreden van prof. Hofstede de Groot in een protestantsch kerkgebouw te 's Gravenhage, duurt nog voort. Heden is het, na de heeren Molenaar en Doedes, de heer Mr. Æ. Mackay, die in een brief aan het adres van Prof. Hofstede de Groot, de hem door dezen toegeworpen handschoen opraapt.

In drie hoofdstukken is de brief van den heer Mackay ingedeeld. In het eerste regtvaardigt hij zich tegen de beschuldigingen

van tot de school van Bilderdijk te behooren,
van verbitterd te zijn tegen den heer de Groot,
van tegen de Grondwet uit te varen,
van de natie in ellendige verwarring en tweespalt te brengen,
van uit te varen tegen het *Nut van 't Algemeen*,
tegen koepokinenting en aardappelen,
tegen Schoolwezen, Kerkbestuur en Evangelieprediking,
van in Kerk en Staat, in School en Wetenschap te behooren tot dezulken, die alleen het oude goedkeuren en dat nieuwe 't welk zij zelven doen.

Wat in dit hoofdstuk geleverd wordt, munt meer uit door heuschheid van toon, dan door nieuwheid of kracht van denkbeelden.

In het derde hoofdstuk bestrijdt de heer Mackay het beweren van den heer Hofstede de Groot, dat het opkomen van de piëtistische partij tegen de Groningsche School »schade voor onsterfelijke zielen, nadeel voor de Kerk en droefheid voor den Heer" moet veroorzaken. Van weemoed werd ons de ziel vervuld, bij het lezen van dit hoofdstuk, toen wij hem in heilige verontwaardiging de beschuldiging van den Groningschen hoogleeraar tegen haren auteur zelven hoorden retorqueren en uitroepen:

»»Is het geen aanranden van de eer mijns Heeren, wanneer gij Hem, Dien wij als God geopenbaard in het vleesch aanbidden, verlaagt tot een wezen *wiens wonderbare geboorte en voorbestaan als Gods Zoon lang vóór die geboorte, in verband wordt gebragt met zijne menschelijke volmaaktheid* (bl. 23), of, volgens andere uitleggingen der School, duidelijker uitgedrukt; een wezen dat in den hemel is gevormd en toen het daar volmaakt was, op aarde is neergedaald; een gepersonifieerd ideaal van deugd. Is dit de Heer, Die uit oneindige liefde is gekomen, om als een lam ter slagting te worden geleid?

»»*U aan het Evangelie houdende, hebt gij niet willen mede doen met eenige dwaalleeraars der tweede of derde eeuw, die Jezus Christus met God verwarden.* (bl. 23)."

Maar wat die dwaalleeraren beleden — de eenheid van den Vader en den Zoon, is mijne dierbaarste waarheid, en die, voor mijne rede onbegrijpelijke, voor mijne zaligheid onmisbare, voor mijn geloof geopenbaarde waarheid, is mij zoo heilig, dat ik, hoe nietig ik moge zijn, mijne stem verhef en u toeroep: roer niet aan de Godheid mijns Heeren."

Wie, deze sombere klagten van een Protestant [illegible] zijnen mede-Protestant vernemende, kan [illegible] bedwingen, wanneer hij bedenkt, dat [illegible]

in het Protestantismus, nog slechts door een in verbonding tot de overigen onbeduidende fraktie van piëtisten erkend wordt; wanneer hij bedenkt dat zij zelfs door het meerendeel der predikanten, hetzij openlijk, hetzij meer bedektelijk ontkend wordt? God, mijn God, hoe lang, hoe lang nog!

Die diepe smart over zoo rampzalig eene Godverloochening neemt toe bij de herinnering van wat de heer Mackay in zijn tweede hoofdstuk, sprekende over het regt der gemeente, gezegd heeft.

»*Het begrip van Kerk is verloren*, zegt hij daar. »De leeraren worden niet meer dienaren der Kerk en der Gemeente, maar der wetenschap. Zij studeren alsof zij voor een dispuut-collegie worden gevormd, komen van de Hoogeschool met een eigen stelsel en dwingen de Gemeenten dit aan te hooren, dit aan hare kinderen te doen onderwijzen, daarop den doop te laten bedienen en het avondmaal te houden. Komt men er tegen op, bewijst men uit de belijdenis dat het niet hervormd, uit den Bijbel dat het niet waar is, het antwoord luidt: de wetenschap legt het anders uit en wij zijn wetenschappelijke mannen, gij ongeleerden.

»*Het begrip van Kerk*, zeiden wij, *is verloren en verliest zich reeds op de hooge school, waar de wetenschap der Kerk niet ten dienste, maar in den weg staat.* Die anormale toestand wordt niet gevoeld en, zoo men ze al gevoelt, men getroost zich als de kansel maar niet verboden wordt om iets anders te kunnen verkondigen. Velen hebben zelfs een afkeer van alle geschrijf en gewrijf, en meenen dat men de zaken zoo moet laten gaan en alle die stelsels *jure* toelaten."

Welke verklaringen, welke bekentenissen! Het begrip van Kerk is in het Protestantismus verloren! Die anormale toestand wordt niet eens gevoeld! Ziedaar waartoe binnen tien jaren tijds, »de woelingen, spanning en schokken," die door de Hervormde Synode in haar rapport over het adres van predikant Moorrees geconstateerd werden, geleid hebben. En nog zijn wij ver van aan het einde te zijn van de laatste gevolgen dier »woelingen, spanning en schokken!" Zoo zij niet naar de eenheid van het Katholicismus terugvoeren, dan zullen zij onvermijdelijk hen, die zich Protestanten noemen, voortzwepen naar het uiterst rationalismus — naar het pantheïsmus. En niet alleen in Duitschland, maar ook in het »protestantsche Nederland" zullen dan de stemmen niet schaarsch zijn, die den predikant Märklin na zullen zeggen: »*Ich will aus voller Seele ein Heide sein, denn hier ist doch Wahrheit, Natur, Grösse*," d. i. »ik wil, uit geheel mijne ziel, een Heiden zijn, want daar is toch Waarheid, Natuur, Grootheid.

Opmerkelijk, naast bovenstaande getuigenis van den heer Mackay, is wat Henke zegt in zijne *Allgem. Geschichte der Christ. Kirche nach der Zeitfolge*, T. III p. 276, betreffende het ontbindings-proces, dat met onweerstaanbaar geweld de stichtingen der dwaalleeraars van de XVIe eeuw, in onze dagen, tot gruis uit een doet spatten:

»Verwarring en verscheuring, zegt hij, waren onvermijdelijk bij de Protestanten. In de geschiedenis van het [protestantsche] Christendom van onzen tijd zijn twee tijdvakken: een tijdvak van gemeenschappelijken en uitwendigen strijd, die tot afval heen leidt; een ander tijdvak van inwendige ontwikkeling. Van den eenen kant werpt men omver; van den anderen kant zoekt men weder op te bouwen. Daar revolutie; hier constitutie en organisatie.

»Doch zoo men daar, bij de omwentelingspartij, eenheid ontmoet van doel en streven, bij de anderen ontwaart men daarentegen tweespalt bij 't ontwerpen, verdeeldheid bij 't handelen. Van het oogenblik af dat deze laatsten er ernstig aan begonnen te denken voor altijd het eenige, ware gebouw des Christendoms op te trekken, van dat oogenblik bleek het dat de architekten het onderling niet eens waren. Een ieder wilde aan den anderen zijne plannen en zijne modellen van zamenstelling en verfraaijing opdringen, terwijl zij dikwijls zelfs elkanders taal niet verstonden: de twisten en verdeeldheden waren dus wel onvermijdelijk. Daarom dan ook scheidden zij zich onderling af, nog voordat er iets van belang was aangevangen. De een bouwde zich eene hut; de andere een ellendig, naauwelijks geschraagd dakje — een derde eindigde met in het oude verlaten gebouw der Katholijke Kerk terug te keeren."

Wie, die geen vreemdeling is in Nederland, kan de juistheid dezer schets in twijfel trekken! Niet minder juist is zij met betrekking tot Engeland en Duitschland.

Heden zijn ons per overland-mail brieven en dagbladen uit O. I. geworden. De berigten zijn, wat de Nederl. bezittingen betreft, over het algemeen gunstig. Morgen deelen wij eenige bijzonderheden mede.

De *Catholic Standard* berigt dat de heer F. J. Lillywhite, benevens de familie van den reeds vroeger bekeerden heer Fiddes, alsmede een ongenoemde, in den loop der vorige week door de Oratorianen in den schoot der Katholijke Kerk zijn opgenomen, en dat er binnen kort ettelijke andere overgangen van uitstekende mannen tot de Katholijke Kerk zullen plaats vinden.

De *Deutsche Volkshalle* berigt uit Rome: »Volgens hetgeen Vorst Hohenlohe uit Londen van de zijde van den Kardinaal Wiseman berigt, geven de omstandigheden aldaar, in weerwil der verschillende zienswijzen nopens dat punt, slechts aanleiding tot blijde verwachtingen voor de Kerk; Kardinaal Wiseman houdt zich overtuigd, dat zulks reeds zeer spoedig ten duidelijkste zal blijken."

Men schrijft uit Bisschofsheim (Beijeren), dat in dit distrikt bij circulaire is aangeschreven, dat wanneer de geestelijken eene niet gewone kerkelijke plegtigheid of godsdienstoefening willen houden, zij daartoe verlof moeten vragen bij de wereldlijke overheid.

Den 15 September werd te Aardenburg de nieuw gebouwde R. K. Kerk ingewijd door Mgr. van Genk, bisschop van Adras *in part. infid.*, coadjutor van Mgr. den bisschop van Dardanië, vicaris-apostolicus van het bisdom van Breda. In den loop dezer week zou de Hoogw. bisschop te Aardenburg en te Eede het H. Vormsel toedienen.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Donderdag, 18 September.

Is ingekomen en voor kennisgeving aangenomen eene missive van den Minister van Binnenl. Zaken ten geleide van een Kon. besluit waarbij Jhr. W. Boreel van Hogelanden benoemd wordt tot voorzitter der Tweede Kamer gedurende de tegenwoordige zitting.

Op voorstel van den voorzitter worden de beraadslagingen over het thans vastgesteld concept-adres in antwoord op de troonrede, bepaald op morgen Vrijdag ten 11 ure, na afstemming van een voorstel van den heer van Meurs, om daarmede heden een aanvang te maken. — Het ontwerp-adres, gelijk het in discussie zal komen, luidt aldus:

„Sire!

1. De Eerste Kamer der Staten-Generaal verblijdt zich over de gunstige mededeelingen, welke van Uwe Majesteit bij het openen der zitting zijn vernomen. De waardeering van het vele goede, aangewezen in den toestand van het vaderland, wordt bij haar zeer verhoogd door den bijzonderen zegen onlangs aan het Koninklijk Huis geschonken.

2. Moge de goede verstandhouding tusschen Nederland en de vreemde mogendheden onafgebroken voortduren en een gunstige uitslag der geopende onderhandelingen tot bevordering van de belangen des handels en tot verbetering van het onderling verkeer, daarvan spoedig het gevolg zijn.

3. Wij verblijden ons in de verzekering, dat de Zee- en Landmagt steeds redenen van tevredenheid geven, en dat bijzonder in de demping der onlusten op Borneo hare goede diensten hebben uitgeblonken. Aangenaam was het ons, gunstige berigten te vernemen, zoowel omtrent de rust en den gezondheidstoestand in de kolonien, als omtrent den oogst, vooral der voedingsmiddelen, op Java.

4. Van veel gewigt achten wij Uwer Majesteits verzekering, dat de wetten tot regeling van de vertegenwoordiging des volks in het Rijk, de gewesten en de gemeenten, aanvankelijk eene nuttige werking hebben.

5. De gezegende afloop des winters en de gunstige verwachting die ook van den oogst van dit jaar mag worden gekoesterd, leveren voorzeker stof tot dankbaarheid op. Wij hopen, dat de krachtsinspanning, aan de verbetering van den loop der rivieren gewijd, het beoogde doel zal bereiken.

6. Het deed ons genoegen te vernemen, dat in Landbouw, nijverheid, scheepvaart en handel, die zoo gewigtige takken van ons volksbestaan, geen achteruitgang maar veeleer voorspoed en ontwikkeling wordt bespeurd. Wel mogen wij den wensch uiten dat de reeds genomen en verder te nemen maatregelen, aan de bevordering van deze nationale belangen voortdurend dienstbaar zullen zijn, en dat de vermeerdering der middelen van vervoer daarop eenen heilzamen invloed mogt uitoefenen.

7. Wij hebben, Sire! de mededeelingen omtrent de gesteldheid der geldmiddelen met veel belangstelling ontvangen en wij hopen, in verband met de voordeelige uitkomst, die ook van het tegenwoordig jaar mag worden te gemoet gezien, onze medewerking tot maatregelen van schuldvermindering te kunnen verleenen.

8. Door Uwe Majesteit is de vernieuwde aanbieding toegezegd van hoogst belangrijke wetsontwerpen, reeds vroeger ingediend. Wij vertrouwen, dat tevens aan de vertegenwoordiging zullen worden voorgelegd die, waarvan de Grondwet de aanbieding verlangt, en dat het ontwerp van wet op het onderwijs, waarmede de zedelijke belangen der Natie in het naauwste verband staan, in deze zitting niet achterwege zal blijven.

9. De Eerste Kamer, Sire! verwacht met levendige belangstelling, dat het gemeen overleg der vertegenwoordiging met de Kroon, bij de behandeling van nog zoo vele gewigtige onderwerpen, die al dadelijk den arbeid en de zorg der wetgevende magt vereischen, moge strekken tot heil van het dierbaar Vaderland en tot luister van Uwer Majesteits regering.

De Allerhoogste bestiere en zegene ten dien einde onze eendragtige pogingen.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Donderdag, 16 September.

In deze zitting is ingekomen een Koninklijk besluit, waarbij Jhr. Boreel van Hogelanden benoemd wordt tot voorzitter der Kamer, gedurende het zittingjaar 1851—1852. De heer Boreel van Hogelanden heeft het voorzitterschap met de volgende aanspraak aanvaard:

„*Mijne Heeren!*

„Door uwe voordragt en door de gunstige beschikking des Konings bij hernieuwing tot de eervolle betrekking van voorzitter dezer aanzienlijke vergadering geroepen, is het eene behoefte voor mijn hart, u mijne erkentelijkheid te betuigen voor dit uitstekend blijk van uw vertrouwen en van uwe welwillendheid. Ik waardeer het te meer, omdat ik meen daarin te mogen zien een bewijs van uwe goedkeuring mijner handelingen in die betrekking in de afgeloopene zitting.

„Menigvuldig en gewigtig waren alstoen onze werkzaamheden. Veel werd door deze vergadering tot stand gebragt, en indien door tijdsgebrek niet alles werd afgedaan, ook de niet ten einde gebragte arbeid zal zijne vruchten dragen, door eene spoedige beslissing in deze zitting voor te bereiden.

„Maar nog meerder werkzaamheden wachten ons thans; — de troonrede heeft er vele aangekondigd en de bepalingen der Grondwet er vele andere voorgeschreven. Met ijver, met naauwgezetheid zullen wij ons geheel aan dien arbeid toewijden. Met vasten tred voortgaande op dien weg van gematigden vooruitgang, dien de Grondwet gewild heeft, die Nederland eigen is, en dien Regering en Volksvertgenwoordiging sedert de herziening onzer Grondwet standvastig volgt, kan die arbeid, onder den zegen des Allerhoogsten, rijk in uitkomsten voor het Vaderland zijn, het zijne bijdragen om welvaart en volksgeluk te bevorderen, de natie meer en meer aan onze grondwettige instellingen te hechten en meer en meer den band van liefde en eerbied te versterken, die steeds Nederland aan Oranje hecht.

„Mij valt de eervolle taak te beurt uwe belangrijke beraadslagingen te leiden. Ik zal trachten steeds onpartijdigheid te betrachten — met klem de orde te handhaven, die in Nederland 's Lands vergaderzalen steeds zoo eervol onderscheidt, die onze nieuwe wijze van beraadslagen meer nog dan vroeger vordert en die gij, Mijne Heeren! — gij gaaft er mij door uwe ondersteuning herhaaldelijk bewijzen van — zelven verlangt. Ik ontveins het mij niet, de taak, die ik op mij neem, is moeijelijk — zij zal soms boven mijne krachten zijn, en echter, neem ik die zonder schroom op, na zoo aanhoudend in de afgeloopen zitting bij de Vergadering, ja bij elk lid dezer Vergadering, zooveel medewerking, zooveel ondersteuning, zooveel welwillendheid te hebben ondervonden.

Die roep ik dan thans weder bij hernieuwing met aandrang doch ook met vertrouwen in, en verklaar het voorzitterschap te aanvaarden."

Bij de Kamer zijn ingekomen de volgende wets-ontwerpen, als: een wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk IX *B* der begrooting van 1851.

een wets-ontwerp houdende dadingen omtrent kapitalen ten laste van groote wegen in Limburg, en

wets-ontwerpen tot wijziging der wetten tot regeling van de pensioenen bij de zeemagt en bij de landmagt.

Nadat de trekking der afdeelingen voor de maanden September en October was afgeloopen, hebben die afdeelingen benoemd hare voorzitters, tweede voorzitters en sekretarissen, alsmede leden van de commissie tot het ontwerpen van een adres van antwoord op de troonrede, en van de commissie voor de verzoekschriften gedurende het ingegaan tweemaandelijksch tijdvak. Tot leden der commissie voor het adres zijn benoemd de heeren: van Goltstein, Engelen, van der Linden, Schooneveld en van Voorst.

Tot leden der huishoudelijke commissie zijn door de Kamer op nieuw benoemd de heeren: Wintgens en Metman.

PER TELEGRAAF.

Bij de Tweede Kamer is de begrooting voor 1852 aangeboden; de ontvangsten zijn geraamd op 71,473,823 en de uitgave op 69,801,236. De dienst van 1850 heeft een voordeelig slot opgeleverd van 3 784 809.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 September. Eene heden aangekomen telegrafische depêche heeft hier veel sensatie gemaakt. Zij meldt namelijk het sneuvelen in den strijd van den vrijbuiter Lopez en zijne strijdgenooten op Cuba. De ordelievende meerderheid zal dit berigt met vreugde ontvangen, vermits het een perk zal stellen aan de onbillijke eischen van de Vereenigde Staten. De *Constitutionnel* verzekert, dat de Fransche regering nopens Cuba eene mededeeling zou doen aan de Vereenigde Staten. Het Engelsch Kabinet, wien zij zulks heeft medegedeeld, heeft verklaard hetzelfde voornemen te koesteren.

Alweder spreekt men van groote verliezen door het Russische leger in den Caucasus geleden.

De binnenlandsche berigten zijn weder zeer onbeduidend.

— De heer A. de Lamartine plaatst een artikel in de *Pays*, waaruit blijkt dat het gerucht van zijne intrede in het kabinet, ongegrond is.

— De minister Leon Faucher zal eerdaags bekend maken welke maatregelen hij genomen heeft om aan de arbeiders in den aanstaanden winter werk te verschaffen.

— Het Nummer van 6 Sept. van de *Voix du Proscrit* is gisteren in beslag genomen.

— Gisteren is het eerste nommer van het nieuwe blad *la Révolution* verschenen.

— De instructie van het Fransch-Duitsche komplot wordt zeer ijverig door den regter van instructie Delalain voortgezet. Het aantal arrestatien is 178 geweest, waarvan 87 in vrijheid zijn gesteld na het eerste verhoor.

— Het dagblad *l'Evénement* zal onafgebroken blijven verschijnen, maar onder den naam van *l'Avénement*.

— Men verzekert, dat eerlang weder een demokratisch dagblad zal verschijnen, onder redactie van den heer Ch. Lesseps, dezelfde die dezer dagen wegens deelname aan het komplot van Agen is vrijgesproken. Het dagblad zal den titel voeren van *la Tribune des Nations*. De heer Ch. Lesseps was onder de monarchie redacteur der *Commerce* en later van de *Esprit public*.

— Prof. Dumeril, geattacheerd aan den Plantentuin, is door een adderbeet vergiftigd, doch gelukkig hersteld.

MADRID, 12 Sept. Men zegt, dat, zoo de markies van Valdegamas (Donoso Cortes) voor zijne betrekking als gezant te Parijs bedanken mogt, deze post aan den markies van Miraflores zal worden opgedragen.

— Men spreekt van de aanstaande komst van den heer Oliveira, die, in naam van de Spaansche fondsenhouders, om eenige verbetering in de verhouding der coupons zou komen verzoeken.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 18 Sept. De Frankforter Senaat heeft het besluit van den Bond, waarbij de grondregten zijn afgeschaft, plegtig doen afkondigen.

— De *Deutsche Allgem. Ztg.* zegt, dat in de conferentien te Ischl, Pruissen in de algeheele intrede der Oostenrijksche Staten in den Duitschen bond heeft toegestemd.

— De *Költn. Zeitg.* verzekert dat de Pruissische gezant te Parijs niet tot die vertegenwoordigers der vreemde mogendheden behoort, welke gelast zijn hunne in de jongst ontdekte Duitsche zamenzwering betrokken landgenooten op te eischen.

— De *Preuss. Ztg.* berigt, dat de Prins van Pruissen bij eene revue van het paard gestort is, en aan de knie en linkerarm ligt gewond is.

WEENEN, 15 September. Aartshertog Albert, achterneef van den Keizer, geboren in 1817 en gehuwd met de zuster des Konings van Beijeren, is benoemd tot civiel en militair gouverneur van Hongarije.

— Gisteren is de Keizer onder groote toejuiching des volks te Venetie aangekomen, en heeft zich met Jellachich en den gouverneur van Triest naar Verona begeven.

— De Oostenrijksche regering heeft met den hertog van Modena eene overeenkomst gesloten, betreffende den aanleg en verbinding van telegrafische linien. Men hoopt dat de Kerkelijke Staat zich later daarbij zal aansluiten.

— Den 12den September hebben er te Praag talrijke arrestatien plaats gehad, ten gevolge van oprtijende redevoeringen en de ontdekking van depots van verborgene wapenen. Onder de gearresteerden bevonden zich vele ambtenaren.

— Een telegrafisch berigt uit Athene van den 9den dezer vermeldt de ontdekking eener demokratische zamenzwering en eene schier algeheele verwisseling van het personeel der staatsbeambten; alsmede de inhechtenisneming der redacteurs van het dagblad *Minerva.*

— Volgens berigten uit Constantinopel van den 30 Augustus was de Noord-Amerikaansche stoomboot *Missisippi*, bestemd om Kossuth en zijne lotgenooten uit Turkije naar de Vereenigde Staten over te brengen, dien morgen aldaar aangekomen. De schade, welke dit vaartuig ten gevolge van zijne stranding bij Smyrna geleden had, was gebleken van geen belang te zijn. Het zou binnen weinige dagen de uitgewekenen aan boord nemen om daarmede regtstreeks naar New-York te stevenen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 September.

GETROUWD (18 Sept): J. J. Kiberd met M. F. Klees. - P. van Limmik met J. M. Borghorst. - G. van der Ligtenhorst met R. C. Wellinghoff. - J. J. Leemans met M. C. M. Thepas.

BEVALLEN (16 Sept): M. F. Rutjes, wed. L. H. Wolvers, D. - C. E. van Groen, geb. van Willige, D. — (17 Sept.): A. P. Broens, geb. Egerding, D. - S. Lingeman, geb. van der Linden, D.

OVERLEDEN (15 Sept.): J. A. Rocquette, 40 j. - J. L. T. Paris, geb. Samson, 37 j. - H. Klooters, 70 j. - P. P. van West, geb. Stork, 55 j. - J. G. Kruimel, 57 j. — (16 Sept.): A. G. Voogt, 80 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Sept. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. 51; 5 pc. $98\frac{1}{2}$; Metalliek 5 pc. $99\frac{1}{8}$; Spanje Ard. 5 pc. $14\frac{9}{16}$; Binnenl. 3 pc. $34\frac{1}{2}$; Coupons —; Rom. Leening $73\frac{1}{2}$.

PARIJS, 17 Sept. Fransche 3 pc. 55,90; id. 4 pc. —,—; 5 pc. 91,50; 5 pc. N. —,—; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2117,50; Belg. 1840, 5 pc. $101\frac{1}{2}$; 1842, 5 pc. —; $4\frac{1}{2}$ pc. —; $2\frac{1}{2}$ pc. —; Napels 5 pc. 98,50; Spanje, Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. $34\frac{1}{8}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. —; Piemont 1834 —,—; 1849 —,—; 1851 —,—; Haïti —,—; Rom. Leening $74\frac{1}{4}$.

MADRID, 12 Sept. Spanje 3 pc. $36\frac{5}{8}$; Ardoins 5 pc. 17; Uitg. Schuld $6\frac{1}{16}$; Coupons $8\frac{1}{4}$.

LONDEN, 17 Sept. Cons. kont. — a —; op tijd 96 a $96\frac{1}{8}$; Braz. 89 a 91; 1829/39 88 a 90; 1843 — a —; Den. 3 pc. $77\frac{1}{2}$ a $78\frac{1}{2}$; N. L. 5 pc. 102 a $102\frac{1}{2}$; Ecuador 3 a $3\frac{1}{2}$; Gren. 14 a 15; Uitgest. $3\frac{1}{4}$ a $3\frac{1}{2}$; Mexico — a —; Peru 4 pc. 90 a 91; Uitgest. $42\frac{1}{2}$ a 43; Portugal 5 pc. 87 a 89; 4 pc. $32\frac{1}{2}$ a 33; 3 pc. 33 a 34; Rusl. 1822, 5 pc. 111 a 112; (N.) $4\frac{1}{2}$ pc. $101\frac{1}{2}$ a $101\frac{3}{4}$; Spanje 5 pc. $20\frac{1}{8}$ a $20\frac{1}{4}$; 3 pc. $36\frac{3}{4}$ a $37\frac{1}{4}$; Coupons — a —; Passive 5 a $5\frac{1}{8}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. $58\frac{3}{4}$ a $59\frac{1}{4}$; 4 pc. 92 a $92\frac{1}{2}$; Venez. 28 a 30; Uitgest. 10 a 11.

WEENEN, 17 Sept. Met. $4\frac{1}{2}$ pc. $82\frac{1}{8}$; 5 pc. $93\frac{1}{4}$; Bank-Actien —.

BERLIJN, 17 Sept. Schuldbr. $3\frac{1}{2}$ pc. $89\frac{1}{4}$; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. $93\frac{1}{4}$; Pools. 4 pc. 83; Loten fl. 200 19; id. fl. 300 $142\frac{1}{4}$; id. fl. 500 $83\frac{1}{4}$.

HAMBURG, 17 Sept. Rusl. Eng. Leen. $107\frac{1}{2}$; Stiegl. 4 pc. $89\frac{1}{2}$; Spanje, Ard. 5 pc. $13\frac{1}{8}$; Binnenl. 3 pc. $31\frac{1}{8}$.

FRANKFORT, 17 Sept. Met. 5 pc. $78\frac{5}{8}$; 4 pc. $61\frac{3}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. 40; Bank-Actien 1236; Darmst. Loten fl. 50 $81\frac{1}{2}$; id. fl. 25 28; Badensche Loten fl. 50 $59\frac{1}{2}$; id fl. 35, $34\frac{1}{4}$; Nassausche $26\frac{1}{8}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pc. $58\frac{5}{8}$; Werk. Sch. 4 pc. 90; Sijndic. $3\frac{1}{2}$ pc. $89\frac{1}{4}$.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	18 Sept. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	19 Sept. $4\frac{1}{2}$ u.		gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à $2\frac{1}{2}$ pCt.		$58\frac{5}{8}$	$58\frac{3}{16}$	$58\frac{1}{4}$	$58\frac{3}{16}$
Dito Dito	3	69	69	$69\frac{1}{4}$	$69\frac{1}{4}$
Dito Dito	4	$90\frac{5}{8}$	$90\frac{1}{4}$		
Dito Obligatien O. I.	4	$89\frac{5}{16}$			
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	$89\frac{3}{8}$			
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	$109\frac{5}{8}$	$109\frac{5}{8}$		
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	$2\frac{1}{2}$				
Dito bij Rotsch en Volksv		$48\frac{3}{8}$	$48\frac{1}{16}$		
Frankrijk, Obligatien	3	$52\frac{3}{16}$	$52\frac{3}{16}$		
Spanje bij *Ardoin* £ 85	5	$14\frac{1}{2}$	$14\frac{1}{2}$	$14\frac{9}{16}$	
Dito Dito 510		$14\frac{3}{8}$	$14\frac{1}{2}$	$14\frac{9}{16}$	
Dito Onbep. Stukken		$14\frac{7}{16}$	$14\frac{1}{2}$		
Dito	3	39	$38\frac{7}{8}$	$39\frac{1}{8}$	
Dito Binnenl. 2400 P.		$34\frac{5}{8}$	$34\frac{3}{4}$	$34\frac{13}{16}$	$34\frac{13}{16}$
Coup. *Ardoins*		8	8	$8\frac{1}{16}$	
Passive		$5\frac{5}{16}$			
Fransche Uitgest.		$5\frac{5}{16}$			
Portugal te Londen 5 pCt. nu	4	$33\frac{7}{8}$	$33\frac{13}{16}$		
Dito Dito		$33\frac{3}{8}$	$33\frac{1}{8}$		
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	$107\frac{1}{4}$	$107\frac{1}{8}$	$107\frac{1}{4}$	
Dito Dito 1828 en 1829		$105\frac{3}{4}$	$105\frac{7}{8}$		
Cert. bij d°. 1831 en 1833					
Dito	$4\frac{1}{2}$	$99\frac{3}{4}$	$99\frac{3}{4}$		
Dito bij *Hope*	4	$89\frac{1}{2}$	$89\frac{1}{2}$		
Dito bij *Stieglitz en C°.*		$89\frac{1}{4}$	$89\frac{1}{4}$		
Dito bij id. 5de Serie	4	$89\frac{1}{4}$			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		$66\frac{5}{8}$			
Polen, Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. 300					
Amerika, Bank-Actiën					
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50 f			$75\frac{7}{8}$	$76\frac{1}{2}$	
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	76			
Dito	$2\frac{1}{2}$				
Dito Nieuwe	$2\frac{1}{2}$	$39\frac{7}{16}$	$38\frac{7}{8}$	$39\frac{7}{16}$	
Dito Nieuwe	5	$81\frac{1}{8}$	$80\frac{7}{8}$	$81\frac{1}{8}$	$80\frac{7}{8}$
Ween. Bank bij *Goll en C°.*		81			
Dito	4		$64\frac{1}{2}$		
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito 250					
Napels, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
Brazilie te Londen 1824	5				
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
Peru	$4\frac{1}{2}$				
Mexico	5	$25\frac{11}{16}$	$25\frac{3}{4}$	$25\frac{13}{16}$	$25\frac{13}{16}$
Venezuela 6 pCt. nu	3				
New Grenada 6 pCt. nu	$1\frac{1}{2}$				
Ecuador					
Grieken	5				

Polen, Cert. 4 pCt. $78\frac{5}{8}$.

Van Binnenl. fondsen waren alleen 4 pCt. bij eenige affaire iets beter; de overige onveranderd. In vreemde fondsen was de markt over het geheel zeer kalm en blijven Spaansche meer gevraagd. Oostenrijksche meer aangeboden; de overige bijna onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt., Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f	$56\frac{1}{4}$
„	zigt	„	$56\frac{3}{4}$
Bordeaux	2/m.	„	$55\frac{3}{4}$
„	$\frac{1}{2}$/m.	„	56
Madrid	3/m.	„	$243\frac{1}{2}$
Cadix	„	„	$244\frac{1}{2}$
Seville	„	„	$244\frac{1}{2}$
Bilbao	„	„	$242\frac{1}{2}$
Lissabon	„	„	$41\frac{1}{2}$
Porto	„	„	$41\frac{1}{2}$
Genua	2/m.	„	$46\frac{3}{8}$
Livorno	2/m.	f	$38\frac{1}{4}$
Napels	„	„	$80\frac{1}{2}$
Petersburg	„	„	$1,82\frac{1}{2}$
Weenen	6/w.	„	$30\frac{1}{2}$
Augsburg	„	„	$35\frac{1}{4}$
Frankfort	„	„	$99\frac{1}{4}$
Hamburg	2/m.	„	35
„	zigt	„	$35\frac{5}{16}$
Londen	2/m.	„	$11,82\frac{1}{2}$
„	zigt	„	11,90
Rotterdam		„	$\frac{1}{8}$

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 25,50	a	—
Napelsche	—,—	„	—
Div. in £St.	11,80	„	—
Eng. Russen	$11,92\frac{1}{2}$	„	—
Fransche	$56\frac{1}{4}$	„	—
Belgische	$56\frac{1}{4}$	„	—
Pruissische	f $34\frac{3}{4}$	a	—
Spaansche	—,—	„	—
Hamb. Russ.	$36\frac{1}{8}$	„	—
Russ. in Z. R.	$36\frac{13}{16}$	„	—
„ Pap. „	—	„	—
Pools. in Fl.	$27\frac{1}{8}$	„	—

Coup. Portugal Binnenl. Schuld N°. 16, f $46\frac{1}{2}$ à f —.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,70	a	9,75
Oude Gerande Dukaten	5,60	»	5,70
Wigtige Souvereinen	11,85	»	11,95
» Pistolen	9,55	»	9,65
Stukken van 20 Francs	9,45	»	9,55
Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn	11	à	$11\frac{1}{2}$ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55	à	2,60
Stukken van 5 Francs	2,34	»	2,37
Brabandsche Kroonen	2,65	»	2,70
Fransche	2,70	»	2,73
Pruissische Daalders	1,75	»	1,78
Zilver 1000 à 980	f —,—	à	—,—
» 900 » 700	104,50	»	105,—

HANDELSBERIGTEN.

(PER OVERLANDMAIL).

Batavia, 23 Julij.

INVOER. — *Manufacturen.* Onderscheidene omstandigheden werken nadeelig op de omzet, en de koopers zijn huiverig grooten inkoopen te doen. Maddapollam en Callicot. In 5/4 gaat de verkoop uiterst moeijelijk, 6/4 en 7/4 zijn daarentegen voortdurend gezocht: de voorraad is gering. Shirting, ongebleekte, goede kwal., gezocht 2000 ps. 36"—38 yd werden verkocht a f 9. Voor mindere soorten is echter moeijelijk f 8 te bedingen. De grootste vraag bestaat in de breedte van 42" en 45", waarin verscheiden afdoeningen hebben plaats gehad a f 11,50 de goede en f 10,37 de ordinaire soorten. Gebleekt Shirting, ordinaire kwaliteit van 36" is overvoerd; voor fijne kwaliteit is in genoemde breedte f 12,25 besteed. De breedte van 40" is ongewild; daarentegen is die van 42" gezocht, zoowel als die van 45", waarvan de voorraad zeer gering is en die tot fiksche prijzen zijn af te zetten. Engelsch Drill is door overvoer moeijelijk voor f 9 a f 9,25 te plaatsen, en van Amerikaansche Drill werden 2000 ps. verkocht a f 9. Satteen gedrukt en niet boven de 50 cs. te bedingen. Voor een aanzienlijke partij Jaconet, gesorteerd in N°. 18, 20, 22 en 24 is f 10 door één besteed. Cambrics: een partij van 2000 ps. N°. 24, is zeilende verkocht a f 6,40. Een partij van 800 ps. N°. 24, is a f 6.50 en 200 ps. N°. 22, a f 5,75 van de markt genomen. Voor 3000 ps., die nog aan de markt zijn, heeft de houder nog geen bod tot zijn genoegen kunnen erlangen. Tape Cheek Muslin blijft gezocht. Lappets gaan a f 2,50 grif van de hand. Plumetif is echter onverkoopbaar. Naar Zwitsersch gedammaseerd Neteldoek is sterke vraag, de voorraad is echter geheel opgeruimd. Blaauwe Salemporis blijft gezocht a f 11,50; Oranjekleur bedingt f 9 a f 9,50 naar kwaliteit. Oranje en groen geverwde Shirting gaat grif van de hand voor f 8,50 en f 9., Figured Shirting merklijk flaauwer. Twills daarentegen coulant te verkoopen à f 15,25. In 5/4 Adrianopel rood katoen hebben geen noemenswaardige afdoeningen plaats gehad; de Factorij houdt het artikel op f 13,50 en f 14. Fents van gedrukt katoen in gewilde sortering, worden voortdurend bij aankomst tot fiksche prijzen gerealiseerd; de markt is van de meeste soorten sterk overvoerd. Van Purple en red zijn echter afgedaan à f 10,50, terwijl een gelijke partij, die thans nog aan de markt is op f 10,75 wordt gehouden. Voor gewilde patronen in witte gespikkelde gronds Chitzen is f 9,25 te bedingen. 6/4 Blaauwe Cottonets bedingen met moeite f 11,50, en gesorteerden f 12,50, 4/4 en 5/4 zijn bij kleine partijtjes echter goed te plaatsen, 4/4 en 5/4 Pritanieces ontbreken, 5/4 Blaauwe Nicaniaas van 19 El zijn flaauw, gekleurde zijn afgedaan à f 5. Geruite Chilas, in bijna alle soorten gedrukt. Broekestof enkel op Vendutie te realiseeren. Hoofddoeken: Patjapouw, Paliacat, China en Manilla Cheek en Mattadamma, gaan coulant van de hand, de voorraad is zeer klein. Patjapouw Kainpandjang ontbreekt, ook bontkleurigen en Bogineeschen zijn met veel vraag. Voor blaauwe Sarongs met roode hoofden is f 22 en f 23, voor Bogineeschen f 33, voor Buitenzorgsche f 29 en f 30, en voor roode en rosé Sarongs f 37 en f 38 te bedingen. Kousen en Sokken blijven overvoerd. Tafel, Servet en Oogjesgoed met verminderde voorraad grif te plaatsen. Katoen fluweel te vergeefsch aangeboden à 70 cts. Umbrelles overvoerd. Orleans flaauwer. Molton en Wollen Dekens gewild. Lasting door verminderde voorraad vaster. Mule Twist flaauwer en niet boven f 135 te bedingen. Hollandsch en Zwitsersch Adrianopel rood garen in N°. 40 sterk overvoerd; daarentegen N°. 2 en N°. 28 grif te plaatsen tot noteering. Naaikatoen op kluwen en klossen voortdurend onverkoopbaar.

Metalen. Ankers en Kettingen voor schepen, met groote voorraad; en moeijelijk te plaatsen. Zweedsch IJzer in staven losgelaten a f 10,50; doch thans gehouden op f 11. Engelsch IJzer onverkoopbaar. Staal in tobben, tot notering gevraagd. Zink in rollen, mits smalle bladen geschikt voor gooten, grif te plaatsen tot de hoogste notering; beide bladen ongewild, en Zink in blokken sterk overvoerd. Lood in rollen losgelaten voor f 16. Blik grif te plaatsen. Bladkoper flaauw en traag van de hand. Koper en IJzerdraad met veel voorraad. Spijkers overvoerd. Koperen spijkers slechts bij dadelijke behoefte te plaatsen.

Provisien en Dranken. Boter in één doen. De van tijd tot tijd herhaalde Gouvernements veilingen in dit Artikel drukt de prijs. Men begroot de nog zeilende voorraad op 2500 vaatjes. Kaas en Ham tot noteering grif van de hand, mits puike kwaliteit zijnde. Gezoute Vleesch en Spek door Gouvernements en partikuliere veilingen gedrukt, en noteering geheel nominaal. Van Amerikaansch Meel zijn 100 vaten afgedaan a f 24. Sedert dien tijd hebben echter belangrijke aanvoeren plaats gehad, en is men nog beduidende voorraad wachtende, hierbij komt de aangekondigde Gouvernements veiling tegen 26 dezer van 50000 pond Hollandsch meel, waardoor alle verkoop uit de hand voor den oogenblik ondoenlijk is. Genever zonder eenige verbetering. Cognac in één doen. Madera zonder vraag. Rhijnwijn enkel op de kust, bij kleine partijtjes traag van de hand. Champagne en Muscaat Wijn zonder vraag. Hollandsche kistwijn ongewild. Fransche Kistwijn gevraagd en met weinig voorraad. Fransche Wijn op fust ontbreekt; de laatste voorraad is voor f 90 van de markt genomen.

Engelsch Bier meer en meer in onbruik. Valkbier op fust ofschoon met sterke aanvoer grif van de hand; minder gezochte merken bedingen f 46. Haantjes Bier grif te plaatsen voor f 6. Azijn volstrekt onverkoopbaar. Seltserwater, sinds de nieuwe aanvoer van Ruw IJs gedrukt en niet meer dan f 7 voor heelen f 10 voor halve kruiken te bedingen.

Diversen. Aardewerk en Glaswerk. In beide Artikelen hebben hoogst belangrijke aanvoeren plaats gehad, die echter tot stevige prijzen onmiddellijk bij de landing koopers vonden. Kaarsen met enorme voorraad en te vergeefsch aangeboden voor 75 cts. Boslemmer Messen geheel verlaten. Lijn-Olie in weerwil van belangrijke aanvoeren grif te [illegible] Terpentijn-Olie door nieuwe regtstreeksche aanvoeren [illegible] Amerika, zelfs in vendutie niet te plaatsen. [illegible]

Jureud lusteloos. Pek en Zweedsch Teer zonder omzet. In Koolteer hebben verschillende verkoopen plaats gehad; een partij halve vaten bedong *f* 4 per half vat, terwijl een partij heele vaten met moeite *f* 4,25 kon bedingen en zelfs een andere partij heele vaten voor *f* 3,50 is losgelaten. Ravensdoek, alle soorten van Zeildoek en Touwwerk uit de hand onverkoopbaar. In ledige leggers werden 200 stuks van gewilde merken tot *f* 31 gekocht. Menie en Spaansch groen zonder omzet. Loodwit in weerwil van groote aanvoeren grif van de hand; zelfs zijn halve vaatjes tegen *f* 24, per heel vaatjen betaald. De overige Verfwaren zijn in de vroegere lustelooze stemming terug gekeerd door de realisatie van Engelsche Verfwaren in Blik op publieke vendutie zonder reserve.

UITVOER. — *Arak.* Hiervan zijn om en bij de 300 leggers tot *f* 30 gedaan. Op deze prijs wordt nog gehouden, doch verwacht men algemeen een lagere stemming. De geheele maand Julij is bijna volkomen gelijk geweest aan volslagen West-Mousson, en er zijn onophoudelijk zware regens gevallen. Het Suikerriet, daardoor veel waterdeelen bevattende, geeft veel stroop, alleen geschikt voor het stooken van Arak. Deze overvloed van grondstof zal, zoo men bevroedt, tot vermeerderd fabrikaat en bij gevolg tot lager prijzen aanleiding geven.

Bindrotting. Eenige partijen, sints 't vertrek der laatste Mail aangevoerd, werden naar gelang van kwaliteit, onmiddelijk voor *f* 5 en *f* 6,25 van de markt genomen.

Cassia Lignea is niet voorhanden. De jongste tijdingen uit China bevestigen geheel de vrees voor een mislukten oogst van dit Artikel.

Cassia Vera. Sints ons laatste berigt zijn slechts twee partijtjes aangevoerd, bestaande te zamen uit 600 pikol. Deze worden gehouden op *f* 19; er is te vergeefsch *f* 17,50 geboden.

Cassia Flores, schijnt met belangrijke orders, doch is daarvan geen voorraad hoegenaamd.

Cassia Fistula wordt à *f* 4 te vergeefs aangeboden.

Cochenille met veel vraag voor Frankrijk, doch de voorraad der vrije kultuur geheel opgeruimd. De menigvuldige regen en daardoor veroorzaakte banjers gedurende deze maand hebben veel kwaad aan het insekt gedaan.

Cubeben. Hiervan zijn te Samarang 200 pikol voor Singapore gedaan à *f* 41,50. Het Art. komt traag ter markt, is met veel orders en wordt op *f* 42 gehouden.

Curcumma. De notering is geheel nominaal, zijnde het Artikel niet voorhanden.

Gom Dammer. Hierin zijn achtervolgens slechts een paar afdoeningen bekend, en wel voor Engeland à *f* 16,50.

Gom Benzoin is enkel aangevoerd in ordinaire kwaliteit voor consumptie.

Gambier met veel vraag, doch voor exportatie niet voorhanden.

Foely. Hierin had een onbeduidende afdoening plaats à *f* 165.

Buffelhuiden. Zoowel voor China als voor Engeland sterk gezocht en gretig betaald met *f* 170, zelfs hebben tot *f* 190 afdoeningen plaats gehad.

Koehuiden zonder voorraad, en wat te Samarang bij kleine partijtjes wordt aangevoerd gaat grif van de hand tot *f* 185.

Indigo. Komt te Samarang slechts bij kleine partijtjes ter markt en wordt onmiddelijk grif tot *f* 3,50 geplaatst.

Java Koffij. ... voor den particulieren handel op Java, de prijzen hoog zullen blijven, zoo blijft toch de Koffij oogst in zijn geheel, op Java allesints voordeelig. De omzettingen zijn op dit oogenblik 500 pik. ordinaire Java, voor Frankrijk à *f* 25, 1000 pikols Buitenzorg à *f* 27,50 en 600 picols Pamanoekan à *f* 27 voor Californien; 1600 picol gewone Java, uitgevoerd naar Manilla, (denkelijk om van daar naar Frankrijk te worden verscheept) à *f* 27,50; terwijl te Samarang 1000 pikol ordinaire Java à *f* 25 en 4000 pikol West-Indische bereiding à *f* 26,25 zijn gedaan. Padang Koffij. De Gouvernements veiling van 13 Junij bestond uit 17317 pikol. De Koffij leggende te Natal is van *f* 16,05 tot 18, en die leggende te Padang van *f* 18 tot *f* 20,05 verkocht. De gemiddelde prijs der eerste is *f* 17, die der tweede partij *f* 19,09; zoodat beide partijen door één met inbegrip van territoriaal recht en transport kosten te Batavia op *f* 22,50 komen te staan. De Factorij alleen kocht in deze veiling 3200 pikol. Na het bekend worden dier tijding te Batavia werden hier 15000 pikol Padang Koffij voor Amerika gekocht voor *f* 25, terwijl later door denzelfden koper voor 4000 pikol *f* 26 besteed.

Nagelen van Amboina. De alhier op 19 dezer door het Gouvernement geveilde 400 pikol zijn grootendeels voor China gekocht tot *f* 42.

Notenmuscaat, *Schildpad*, *Salpeter* en *Cajoepotie-Olie* zijn niet voorhanden.

Parelmoer. Hiervoor is te Makassar te vergeefsch *f* 31,50 geboden; zijnde daar ter plaats belangrijke orders op dit Artikel.

Zwarte Peper wordt gehouden op *f* 16,50. Het Artikel blijft ferm.

Witte Peper. Hierin zijn voor Engeland 200 pikol gekocht à *f* 23.

Lange Peper. Van dit artikel is slechts 80 pikol ter markt, die op *f* 13,50 wordt gehouden.

Geconfijte Gember. Hierin zijn geene afdoeningen bekend.

Rijst is nog niet aan de markt. In Java Rijst raamt men de geheelen omzet op 2000 koyang. Een paar belangrijke partijen zijn afgedaan voor *f* 126 en *f* 128. Voor ordinaire is *f* 140 voor Sydney besteed.

Sapanhout en *Kadranghout* weinig of niet ter markt, slechts een paar partijtjes ordinaire kwaliteit werden afgedaan.

Suiker. Hierin zijn gedaan: te Samarang voor het arrivement der Mail 3000 pikol №. 16 à *f* 13.50 met 50 Cts. verschil per nommer. Na het arrivement der Mail werden 5000 pikol verkocht om te leveren in November, met 10000 renteloos voorschot in Julij, in Augustus, in September en in October, tegen *f* 13 per pikol voor No. 16, en later 10000 pikol te leveren in Augustus à *f* 13,50 voor No. 16. Te Soerabaya zijn in veiling verkocht 2000 pikol afgekeurde voehtige gouvernements Suiker, en wel No. 12 *f* 9 à *f* 9.25; No. 16 *f* 11 à *f* 11.50 en No. 18 *f* 12.50 à 12.75; en later 3000 pikol No. 16 à *f* 13.50 benevens 2500 pikol No. 16 en 17 voor *f* 14. Te Batavia zijn thans geen andere afdoeningen bekend dan 4000 pikol Witte Suiker van Tegal à *f* 14 voor No. 18.

Tamerinde. Volgens de laatste berigten van Madura is de oogst op nieuw mislukt.

Tabak. De aangekondigde veiling van 185000 pond Oogst *Georgia Plant* heeft geen voortgang gehad, zijnde die partij uit de hand verkocht, zoo men wil à 36 Cts. Er is thans niets ter markt, zullende de oogst *Sen van Basal* vermoedelijk door het Gouvernement worden geveild, en zijnde alle andere partijen bereids afgescheept of wel daarvoor scheepsruimte geengageerd. De zoo genoemde Uitloop of Spruiten, die na de inoogsting aan de op het veld blijvende stronken, uitbotten, en vroeger als van geen waarde op het veld bleven rotten, zijn dit jaar in het Malangsche en Soerabaaische op nieuw geplukt en even als de Java Tabak verwerkt; doch geenszins daarmede vermengd, maar geheel afzonderlijk afgescheept naar Engeland per het Engelsch schip *Jennij Lind.* Men vestigt hierop de aandacht, omdat welligt, bij een ongunstigen uitslag, deze proefneming ten onregte ongunstig over de Java Tabak zoude kunnen doenoordeelen.

Wisselkoers zonder verandering; met ruimte van particulier papier. Specie zonder verandering. Voor de nieuwe uit te geven recepissen zal zilveren en gouden specie worden gedeponeerd, zonder echter daarvoor opvorderbaar te zijn.

ROTTERDAM, 17 Sept. Heden zijn uit de hand afgedaan de 238/12 kn. Congo Thee, merk *Brahmin* №. 80, per *Lively*, tot 73 c., zijnde heden morgen in veiling tot dien prijs opgehouden.

AMSTERDAM, 19 September.

GRAANMARKT.

Poolsche Tarwe bij partij *f* 5 à 6 lager, roode soorten in een doen, verkocht: 128, 130 ℔ bonte Pools. *f* 252, 262; 131 ℔ dito *f* 270 gerijf; 136 ℔ n. Gelders. *f* 254; 128 ℔ Rijn *f* 235.

Rogge als voren met weinig handel, verkocht: 117 ℔ Gedroogde *f* 158.

Garst in een doen: 103 ℔ n. Old. Winter *f* 129; n. Zeeuws. dito *f* 133, 137.

Haver zonder handel.

Boekweit flaauw: 120 ℔ n. Nijkerker *f* 160.

Koolzaad. Westlands 50 £. Op 9 vaten Oliedadelijk 58, 52½; in Oct. 53½; Nov. 53½; April 50 £. *Lijnzaad* een doen; 109 ℔ Petersb. *f* 290; 110/11 ℔ Archangel *f* 292½. *Raapolie* op 6/w. *f* 32; Vliegend *f* 31; 1°. Sept. *f* 33; Oct. 31⅛, Nov. *f* 31½; Dec. *f* 31¾; Mei ek. *f* 32⅝. *Lijnolie* op 6/w. *f* 35; Vliegend *f* 34. *Hennepolie* op 6/w. *f* 37. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 55, 68. *Lijnkoeken* per 04 st. *f* 7½, 10.

ROTTERDAM, 18 Sept. Tarwe. 106/2 ℔ jar. Hoogl. Kleefs. *f* 280

SCHIEDAM, 18 Sept. Rogge. In entr. verkocht: 145/2 ℔ Koers. *f* 161 kont.; 145/2 ℔ jar. Libau *f* 162 6/w.; in cons. 144/2 ℔ Werder *f* 175 3/m., 148/2 ℔ jarige Pernau *f* 169 kont. — Moutwijn *f* 10,37½; Jenever *f* 14; Amst. Proef *f* 15,25, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

DELFT, 18 Sept. Boter eerste kwaliteit *f* 36 à 38; tweede kwal. *f* 31 à 34.

LONDEN, 17 Sept. *Ruwe Suiker.* Vreemde. De houders willen niet lager afgeven. In veiling zijn opgehouden 3883 k. Havana tot 36 s. 6 d. à 39 s. en 250 k. Bahia gemeen blank tot 36 à 37; blond 32 à 35 en bruin 28 à 31 s. *Geraffineerd* lusteloos. Van bruine Lompen zijn verkoopers tot 44 s. 6 d.; Engelsche gestampte 27 s. 6 d. à 28 s.

Koffij. Van Native Ceylan zijn slechts gedeeltelijk gerealiseerd 400 b. tot 38 d. à 39 s. 6 d. voor goed ord.; fijn is opgehouden tot 42 à 43 s. Plantage Ceylan wordt niet lager aangeboden.

Rijst slap en om te verkoopen moet men lager prijs aannemen.

Granen, in weerwil der ongunstige berigten van den aardappeloogst blijft de vraag voor alle soorten van Granen lusteloos, en blijft de koers lager dan Maandag.

Veemarkt. De aanvoer van Vee was heden vrij groot, echter waren de prijzen lager. Kalveren op de vorige prijzen, Schapen lager, Varkens onveranderd. De aanvoer bestond uit 1116 Ossen, 680 Koeijen, 638 Kalveren en 7747 Schapen.

LIVERPOOL, 16 Sept. *Katoen.* Alle soorten, behalve Amerik. zonder prijsverandering.

HAMBURG, 16 Sept. *Koffij.* De prijsverbetering houdt aan met levendigen handel. Sedert Vrijdag zijn gedaan 5500 b. Brazil tot 3⅝ à 4½; 1500 b. Dom. tot 4 à 4¼; en 3700 b Laguayra tot 4⅝ à 5½.

Ruwe Suiker: Sedert Vrijdag zijn slechts gedaan 5 à 600 k. bruin en blond Havana tot onveranderde prijzen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Sept. J. G. Olthof, Jantina, Newcastle. - O. Apeness, Anna Wilhelmina, Frederikstad. — Gisteren nog: J. J. Goosens, Geertruida, Riga. - P. N. de Boer, Reina, Frederikst.

HELVOET, 17 Aug. K. E. van Wyk, Catharina Elisabeth, Riga. - W. P. Wessels, Elisabeth Machtelina, id. - H. de Groot, Harmonie, Bergen.

BATAVIA, 26 Junij. Rietbergen, Prins Veldmaarschalk, Kaap de Goede Hoop. — 27 Junij. Verheij, Jonge Cornelis, Liverpool. 28 Junij. Killar, Meg Merrilies, Liverpool. — 7 Julij. Scott, Generaal Chassé, Golf van Perzië. — 13 Julij. Visser, Zwaluw, Waterford; Bakker, Oost-India Packet, en Bart, Nehalennia, beide Amst.; van Nouhuijs, Graaf Dirk III, Dordrecht; Pearson, John Bibly, Liverpool. — 14 Julij. Hensing, Jacoba, Rott.; Retgers, Barend Willem, Amst. — 15 Julij. Welger, Veronica, Amst. — 17 Julij. Klein, Bantam, Amst.; Martens, Vier Gezusters, Rott. — 18 Julij. Poort, Batavia, Rott.; Marin, Louis Cezard, Havre. — 21 Julij. Pot, Alblasserdam; en Rietmeijer, Prinses Marianne, beide Rott.; Dekker, 5 Gebroeders, Schuijmer, Schoon Verbond, Knaap, Zeevaart, en Boelhouwer, Java's Welvaren, alle 4 Amst.

STRAAT SUNDA, 18 Julij. Vis, Rotterdam, v. Rott. n. Batavia; Witsch, Gerardina, v. Liverpool n. Batavia; Doeksen, Oceaan, en de Boer, Clara Henriette, beide v. Cardiff n. Manilla.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Sept. J. B. Wijgers, Johannes Hermanus, Suriname. - J. F. Wilmink, Hermanna Wilmink, Cardiff, - J. W. de Jong, Jonge Clemens, Hull.

BATAVIA, 6 Julij. Van Assendelft de Coningh, Joan, Japan, 7 Julij. Berns, Stockholm; Stormer, Friedrich, Nederland. — 12 Julij. Stephenson, Richard Thornton, Londen. — 20 Julij. Klein, Kolonel Koopman, Rott.

SOURABAYA, 9 Julij. Lloyd, Jenny Lind, Amst., is den 11 Julij Straat Sunda gepasseerd.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 30 Julij op 1°. Z.Br., 21° W.L., Yatream, Kapt. de Meester, van Amsterdam n. Batavia.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

OTTERNDORFF, Willem, Kröger, Frzn., 28 last Raapzaad, H. en D. Rahusen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 17 Sept. in lading naar:

Keulen	A. Adams, Friederich Wilhelm.
„	J. R. Wilson, Coln №. 3.
Weesel	A. Balk, Alma.
Straatsburg	J. Kievitz, Frankfort №. 17.
Ludwighaven	E. Itschert, Waldburger Catharina.
Duisburg	W. Hoogeweg, Hoffnung.
Mainz	J. B. Hartman, Mainz №. 3.
Dusseldorp, Neus en *Urdingen*	L. Gartman, Niederrein №. 11.
Brussel, Antwerpen en oml. plaatsen	J. van Rijken, (Stoomsleepdienst.), de Vrouw Helena.
„	A. J. Glim, Hermanna. Sluit 19 Sept.

Rijnhoogte	ARNHEM 17 Sept. 2 el 14 duim
	KEULEN 17 „ 10 vt. 10 „

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.